

**KÖZGAZDASÁGI
ALAPISMERETEK
(ELMÉLETI GAZDASÁGTAN)**

**KÖZÉPSZINTŰ
PRÓBAÉRETTSÉGI VIZSGA**

2015. február 14.

Az írásbeli vizsga időtartama: 180 perc

Név	
Tanárok neve	
Pontszám	
E-mail cím	

**STUDIUM GENERALE
KÖZGAZDASÁGTAN SZEKCIÓ**

Fontos tudnivalók!

A feladatlap összetett, amelyet a különböző feladattípusok szerint részekre bontottunk.

A kidolgozásnál vegye figyelembe a feladattípushoz tartozó dőlt betűvel szedett tájékoztatót is!

Megoldásainál kövesse a feladat utasításait! Maximális pontot csak akkor kaphat, ha minden részkérdésre válaszolt. Az egyes feladatoknál feltüntettük a részmegoldásokért járó pontszámot is. A maximális pontszám 100.

Kidolgozásait és válaszait a feladatlapon kell rögzítenie. Piszkozatot pótlapon készíthet. Ha a megoldáshoz is szüksége van pótlapra, ezt jelölje meg az adott feladatnál!

Az ábrák előkészítésénél használhat ceruzát, de a végső megoldást tollal rögzítse!

A pontos ábrázolás érdekében használjon vonalzót!

A számítások elvégzéséhez nem programozható zsebszámológép használható.

Sok sikert és jó munkát kíván a Közgáz Szekció!

I. Választásos, egyszerű rövid választ igénylő feladatok

Feleletválasztás (10·2=20 pont)

20 pont

Egy-egy állítás teljessé tételéhez több válaszlehetőséget adunk meg, de közülük csak egy helyes. A többi változat vagy csak részigazságokat tartalmaz, vagy teljesen hibás. **Válassza ki a helyes válasz betűjelét, és írja a feladatok előtt lévő táblázatba a megfelelő sorszám alá!** Figyelem! Csak egy helyes választ fogadunk el. Nem egyértelmű, vagy egynél több megjelölés esetén nem adunk pontot.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.

- A tavasz közeledtével a gumihajók árát az egyik üzletben 5000 Ft-ról 5500 Ft-ra emelték. Ennek hatására a heti eladás 120 db-ról 100 db-ra csökkent. Ez alapján tudjuk, hogy a gumihajó kereslete**
  - rugalmas
  - rugalmatlan
  - tökéletesen rugalmas
  - ezekből az adatokból nem lehet megmondani
- Ha az átlagtermék függvény nő, akkor biztos, hogy a határtermék függvény:**
  - nő
  - csökken
  - negatív
  - egyik válasz sem helyes
- A költségvetési egyenes meredekségét**
  - a jövedelem és az y termék mennyiségének hányadosa adja,
  - x termék árának és y termék árának hányadosa adja negatív előjellel,
  - y termék mennyiségi változásának és x termék mennyiségi változásának hányadosa adja,
  - egy pozitív konstans érték mutatja.
- Az alábbiak közül a közjószágok közé tartozik:**
  - friss levegő
  - parki pad
  - felsőoktatási intézmény
  - tömegközlekedési eszköz
- A kötvény**
  - tulajdonjogot megtestesítő értékpapír.
  - tulajdonosa részt vehet a vállalati döntéshozatalban.
  - rögzített kamatozású értékpapír.
  - a b) és a c) megoldás is helyes.
- Monopólium esetén az optimális tényező-felhasználást a következő képlet alapján határozzuk meg:**
  - $VMP_L = MFC_L$
  - $P_x \cdot MP_L = P_L$
  - $P_L \cdot MR_x = MP_L$
  - $MR_x \cdot MP_L = P_L$

7. A monopólium kínálatát a következő írja le:

- a) határkölség függvény
- b) határkölség függvény üzemszüneti pont feletti része.
- c) $MC=MR$
- d) nem állapítható meg konkrét függvényként

8. A jövedelem újraelosztása során

- a) Tényezőjövedelmek juttatása történik
- b) Részvények után kapott osztalék kifizetés
- c) Adók és transzferek juttatása történik
- d) A foglalkoztatottak munkabére kifizetésre kerül

9. A fogyasztási függvény meredeksége:

- a) a fogyasztási hányad
- b) a fogyasztási határhajlandóság
- c) 1 mínusz a megtakarítási határhajlandóság
- d) a b) és a c) megoldás is helyes

10. A 2 szereplős makrogazdaság egyensúlyi jövedelmének meghatározása:

- a) $Y = C_o + \hat{c} \cdot Y + I$
- b) $I=S$
- c) $Y = C_o + \hat{c} \cdot Y + (I - S)$
- d) az a) és a b) megoldás is helyes

II. Szöveges (kifejtendő) feladatok

1. Igaz-hamis állítások (6·2=12 pont)

12 pont	
---------	--

Az alábbiakban felsorolt megállapításokról el kell döntenie, hogy igazak vagy hamisak. Kérjük, hogy az állítások elé írt **I** (igaz), illetve **H** (hamis) betűvel jelezze döntését! Áthúzott betűjeleket, vagy nem egyértelmű jelöléseket nem fogadunk el. FIGYELEM! VÁLASZÁT INDOKOLNIA KELL! Minden helyes indoklás 2 pontot ér.

2 pont	
--------	--

1. Ha a normálprofit kisebb, mint a számviteli profit, akkor érdemes belefogni a vállalkozásba.

2 pont	
--------	--

2. A költségvetési egyenes egy olyan pozitív meredekségű függvény, amely megmutatja azokat a jószágkosarakat, amelyeket a fogyasztó megvásárolhat adott jövedelméből, annak teljes elköltésével rögzített árak mellett.

2 pont	
--------	--

3. Tökéletes verseny esetén a vállalatnak az üzemszüneti pontban való termelés veszteséges, így jobban megéri beszüntetni a termelést rövidtávon, mint folytatni azt.

2 pont	
--------	--

4. Az egyéni munkakínálati függvényt egy vízszintes egyenessel tudjuk ábrázolni, ahol a szabadidő a vízszintes, a munkabér a függőleges tengelyen helyezkedik el.

2 pont	
--------	--

5. A kamatláb emelkedésének hatására csökken az egyensúlyi jövedelem.

2 pont	
--------	--

6. Egy német cég magyarországi leányvállalatának hozama nem számít bele a magyar bruttó hazai termék értékébe.

2. Definíciók (2·4=8 pont)

8 pont	
---------------	--

Írja le röviden, 2-4 sorban a felsorolt fogalmak illetve gazdasági jelenségek meghatározását vagy értelmezését!

A) Ceteris paribus:

B) Explicit költség:

C) Üzemszüneti pont:

D) Fogyasztási határhajlandóság:

3. Kifejtő kérdés (2+3+1+2=8 pont)

8 pont	
---------------	--

Írjon szöveges választ, amelyben megnevezi vagy felsorolja, és részletesen ismerteti a legfontosabb összefüggéseket! Munkája során törekedjen a világos és áttekinthető közlésre! A mondanivaló jellege szerint tagolja vagy csoportosítsa és emelje ki a legfontosabb gondolatokat! Ha szükségesnek tartja, írhat fel a képleteket, vagy készíthet grafikus ábrákat is!

Mutassa be a jól viselkedő közömbösségi görbék rendszerét! Határozza meg a közömbösségi görbe fogalmát és sorolja fel tulajdonságait! Állapítsa meg a közömbösségi térkép fogalmát, és készítse el annak ábráját egy konkrét példa segítségével!

4. Kiegészítés (6 • 1 pont)

6 pont	
--------	--

A tanult összefüggések ismeretében egészítse ki a hiányzó részeket úgy, hogy a mondat igaz legyen! A kitöltésnél vegye figyelembe, hogy az egyes mondatok egymástól függetlenek, tehát az összefüggést az előző sor(ok) nem befolyásolják! Egészítse ki a mondatokat a változást jellemző kifejezések (**kisebb, nagyobb, változatlan marad, csökken, nő**) felhasználásával helyes állításokká!

Kami karácsonyra készül. Két hasonló termék megvétele között vacillál, nem tudja, hogy a Bibi névre keresztelt fürdőszót vagy a hasonlóan mókás névre hallgató, vízben oldódó fürdőszappant, a Restet vásárolja meg. Míg a két terméken gondolkozott, elvégzett egy kisebb kutatást.

1. Ha a Bibi ár rugalmassági mérőszáma negatív előjelű, és a karácsonyi nagy érdeklődés hatására a jószág piaci ára nő, akkor a jószágból vásárolt mennyiség .....
2. Azt is tudja Kami, hogy a Bibi és a Rest kereszt-ár rugalmassági mérőszáma pozitív előjelű. Így azt is megállapíthatta, hogy ha a Rest piaci ára ....., akkor a Bibiből vásárolt mennyiség nőni fog.
3. Kami pontos fejszámolások elvégzésével megtudta, hogy a Rest fürdőszappan ár rugalmas termék. Tehát, Kami a fürdőszappan árának csökkenésére számít, hiszen a jószág piaci árának csökkenése miatt az eladók árbevétele .....
4. Továbbá azt is kiderítette, hogy a két termék normál jószág, tehát ha a fogyasztó jövedelme csökken, akkor ezen termékek kereslete .....
5. Kami ráakadt egy harmadik „ajándékjelöltre”, a Bros névre hallgató borspucolóra. Nagyon megtetszett neki ez a találmány, gondolta nagy hasznára lesz Jessinek. Ennek a terméknek is elgondolkozott rugalmassági adottságain. Mivel a borspucoló és a másik két termék semleges termékek, ezért tudjuk azt, ha a Bibi ára megnő a karácsonyi érdeklődés hatására, akkor a borspucoló kereslete .....
6. A Bibi ára 250 Ft, a Rest ára 230 Ft volt a karácsonyi felhajtás előtt. Ezek után a Bibi 60, míg a Rest 65 Ft-tal lett drágább. Kami előzőekben kiszámította, hogy a Rest ár rugalmas. A Bibi árváltozásának hatására kereslete 25 darabról 20 darabra csökkent, míg a Resttől 15 eladott darabról 5 darabra csökkent, akkor Kami biztosan kijelentheti, hogy a Bibi ár rugalmassága biztosan , ... mint a Resttől.

5. Elemző, értékelő feladatok (12 • 0,5 pont)

6 pont

Az alábbiakban egy bizonyos piaci esemény hatásait kell értékelnie. A megoldás során meg kell jelölnie a felsorolt lehetőségek közül a megfelelő választ.

A Közgáz Szekció békés életét is éri külső hatások. Segítsen nekik, kiválogatni, milyen csoportba tartoznak az őket érő hatások.

Az alábbi betűjeleket kell beírnia a táblázatba:

Externália:

K: Pozitív externhatás

G: Negatív externhatás

Típusa:

A: Termelői externhatás

B: Fogyasztói externhatás

Külső hatás	Externália	Típusa
Az egyetem bejárata mellett nyílik egy bódé, amelyben mindennap illatos gofree-t árulnak kedvező áron ezzel is kellemesebbé téve a közgázosok mindennapjait.		
Egy másik diákszervezet, amely a gólyabál megszervezésével foglalkozik a bál napján lezárta az SG szoba folyosóját, csak hogy aznap tanítás is volt így sietősen össze kellett szednie a szekciónak a tanításhoz szükséges eszközöket, így pár dolog kimaradt.		
A KG-s lányok úgy döntöttek mindannyian elkezdenek diétázni, mert vékonyak. Ám megnehezítették a dolgukat a fiúk, akik minden nap mellettük ebédeltek szaftosabbnál szaftosabb ételeket.		
Csák úgy döntött előfizet mobilinternetre, hogy bármelyik pillanatban megnézhesse az aktuális meccseket így a fiúk köré ülve szintén élvezhetik a majdnem plazmatévézés élményt.		
Matyi előszeretettel dobálja a laptopját így nem lepődünk meg, ha minden alkalommal, amikor bedugja a konnektorba a töltőjét az egész SG szobában elmegy az áram így mindenki munkája kárba vész.		
Sörmen iPhone 6 plus-ján (csak szeretné) folyton megcsillan a fény, amely állandóan megvakítja a bájos lányokat.		

III. Számítást, ábrázolást igénylő feladatok

Az egyes feladatoknál megfogalmazott pontos utasítás szerint járjon el: végezze el a szükséges számításokat, és/vagy készítse el a feltételekhez illeszkedő ábrákat és jelölje meg válaszait a feladatban szereplő rész kérdés sorszámaival! A számítási feladatoknál nem elegendő az eredmények felírása; a számítás elméleti alapjait, az alkalmazott képleteket is rögzítse a feladatlapra!

6. feladat (3+4+3=10 pont)

10 pont	
---------	--

A Közgáz Szekció három lelkes novíciusának, Dórinak, Jessinek és Matyinak ismerjük az egyedi pólók iránti egyéni keresletét, melyek rendre: $d_D^{-1} : P = 300 - q$, $d_J^{-1} : P = 210 - 0,5q$, $d_M^{-1} : P = 750 - 2q$. Szeretnék megtudni, hogy hárman együtt mekkora keresletet támasztanak az egyedi pólók iránt.

- Rendezze q -ra, valamint ábrázolja Dóri, Jessi és Matyi egyéni keresletét.
- Segítsen a három novíciusnak keresletük összegzésében, majd ábrázolja is azt.
- Ha tudják, hogy az egyedi pólók inverz kínálata a következő: $S^{-1} : P = -590 + 2Q$, akkor mekkora áránál és mennyiségnél lesz egyensúly az egyedi pólók piacán?

6. feladat folytatása

7. feladat (4+4+2=10 pont)

10 pont	
----------------	--

Matyi elindította saját vállalkozását, a Köptető Kft.-t. A vállalat szilva pálinkákat főz és értékesít, méghozzá igen erőset amit a neve is elárul. A pálinka piacon a keresleti függvény $Q = 160250 - 181P$ egyenlettel írható le. Ismerjük Matyi vállalatának költségfüggvényét: $TC = 1800 + 8q^2 + 338q$ és határköltség függvényét is: $MC = 16q + 338$. (Q-val az iparági kibocsátást, q-val pedig a Köptető Kft. termelésének nagyságát jelöljük.) A pálinka piacon tökéletes verseny van.

- Számítsa ki a Köptető Kft. profitját, ha tudjuk, hogy Matyi 850 Ft-os ár mellett értékesíti a terméket és maximalizálja profitját!
- Hány vállalat van jelen az iparágban, ha minden vállalat ugyanolyan költségfüggvények mellett tud termelni? Lesznek-e új belépők a szilvapálinka piacára? Akár igen, akár nem, indokolja válaszát!
- Mekkora ár jelentené Matyi vállalatának a fedezeti pont elérését?

8. feladat (2+2+2+2+2 =10 pont)

10 pont	
----------------	--

Áron úton hazafelé egy fehér borítékra lett szemfüles az egyik pad alatt, úgy gondolta mit árthat, ha belekukkant. Hatalmas szerencséjére a talált borítékban 500 000 Ft lapult. Áron megörült hirtelen jött szerencséjének és úgy döntött, hogy befekteti a köteg pénzt. Az alábbi befektetési lehetőségek állnak rendelkezésére:

- A. Vásárolhat egy tanyát, amely főképp szőlőtermelésre alkalmas. Az ebből származó éves bevétel a költségek levonása után elérné a 40 ezer forintot.
- B. Befektethet egy ruhagyárba, hiszen mindig is közel állt a szívéhez a divat. A gyár 6 éven keresztül 100 ezer forintos profitot biztosítana Áronnak, aki az hatodik év végén a vállalatot 95 ezer forintért értékesítené.
- C. 500 ezer forintnyi értékű tulajdon jogot vásárolhatna a MatyuPityu Nyrt.-ből. A részvényekért fizetett osztalék az első 3 éven keresztül évi 14%, majd a 4. és 5. évben az osztalék évi 11%-ra csökkenne. Az ötödik év végén Áron részvényeit 400 ezer forintért tudja értékesíteni.
- D. Olyan 5 db, egyenként 100 ezer Ft névértékű kötvényt vásárolhat, melynek kamata 3 éven keresztül 20%, s a harmadik év végén a kötvény árfolyama a névértékének 1,02-szerese.

Állapítsa meg a mind a 4 lehetőség üzleti értékét, ha a piaci kamatláb 8,5 %, illetve válassza ki melyik vállalkozás volna Áron számára a legjövedelmezőbb befektetést! Mennyi profitra tehet ekkor szert. *(Számításai során 4 tizedes jeggyel számoljon, a végeredményt kerekítse ezer forintra!)*

8. feladat folytatása

9. feladat (3+2+2+3 pont)

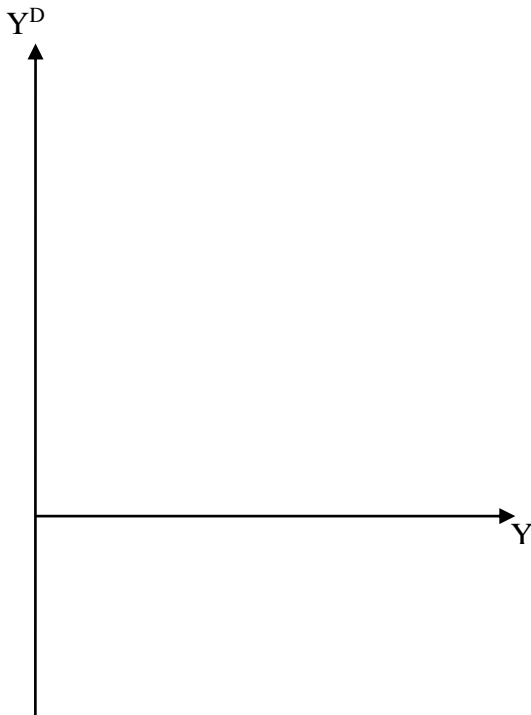
10 pont	
----------------	--

A Minionok új makrogazdaságot hoztak létre, ahol bevezették fizetőeszköznek a banánt. Erről a gazdaságról a következőket tudjuk:

Ha a jövedelem 1000 banán, a fogyasztás 800, ha 800 banán a jövedelem, akkor a fogyasztás 680.

A beruházási kereslet 100 banán.

- a) Számítsa ki az autonóm fogyasztás és a fogyasztási határhajlandóság mértékét!
- b) Mennyi lenne az egyensúlyi jövedelem kétszereplős gazdaságban?
- c) Mekkora lenne a megtakarítás, ha a jövedelem 600 banán?
- d) Ábrázolja a kétszereplős gazdaság egyensúlyát, a fogyasztási függvényt, a megtakarítási függvényt és a beruházási kereslet függvényét! Az ábrán egyértelműen jelölje a függvények kapcsolatát!

9. feladat folytatása